MEHES JOURNAL (MEDICAL AND HEALTH SCIENCES JOURNAL) | ISSN:3023-5804
Arrival Date: 06/08/2026 | Published Date: 30/09/2026 | 2026 Vol: 4 Issue: 3 pp: 1-9 |
DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.22900707

ARTICLE TYPE: RESEARCH ARTICLE

Üreme Çağındaki İrritabl Bağırsak Sendromlu Kadınlarda Anksiyete Belirtileri, Sağlık Kaygısı ve Yaşam Kalitesi: Bir Vaka-Kontrol Çalışması

Symptoms of Anxiety, Health Anxiety, and Quality of Life in Women of Reproductive Age with Irritable Bowel Syndrome: A Case-Control Study

Ahmet Uyanıkoğlu[1], Ceylan Keskin[2], Fatma Zehra Ağan[3]*

[1] Harran University Faculty of Medicine Department of Internal Medicine, Division of Gastroenterology, Şanlıurfa, Turkey, auyanikoglu@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4881-5244

[2] Harran University Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Şanlıurfa, Turkey, drceylan_5058@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4669-6483

[2] Harran University Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Şanlıurfa, Turkey, fzcagan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3784-8553

ÖZET

Amaç: İrritabl bağırsak sendromu (İBS), psikolojik faktörlerin semptom şiddeti ve yaşam kalitesi üzerinde etkili olduğu düşünülen bağırsak-beyin etkileşimi bozukluklarından biridir. Bu çalışmada, üreme çağındaki İBS'li kadınlarda anksiyete semptomları, sağlık kaygısı ve hastalığa özgü yaşam kalitesinin değerlendirilmesi ve bu bulguların sağlıklı kadınlarla karşılaştırılması amaçlandı.

Materyal ve Yöntem: Bu kesitsel vaka-kontrol çalışmasına, Roma IV tanı kriterlerine göre İBS tanısı alan 50 kadın ile 50 sağlıklı gönüllü olmak üzere toplam 100 kadın dahil edildi. Anksiyete semptomları Beck Anksiyete Envanteri (BAI), sağlık kaygısı Sağlık Kaygısı Envanteri (HAI) ve hastalığa özgü yaşam kalitesi İrritabl Bağırsak Sendromu Yaşam Kalitesi (İBS-Yaşam Kalitesi) ölçeği kullanılarak değerlendirildi. Klinik özellikler ve ölçek puanları uygun istatistiksel yöntemlerle karşılaştırıldı.

Bulgular: İBS ve kontrol grupları yaş açısından benzer bulundu (p=0,120). Sigara kullanımı ve psikiyatrik hastalık öyküsü, İBS grubunda sağlıklı kontrollere göre daha sık saptandı (sırasıyla p=0,041 ve p=0,031). Gruplar arasında Sağlık Kaygısı Envanteri puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmadı (p=0,284).

Buna karşılık, Beck Anksiyete Envanteri puanları İBS grubunda anlamlı düzeyde daha yüksekti (p=0,001). Ayrıca, İBS-Yaşam Kalitesi ölçeği sonuçları, İBS'li kadınlarda hastalığa özgü yaşam kalitesinin belirgin olarak daha düşük olduğunu gösterdi (p<0,001).

Tartışma ve Sonuç: Üreme çağındaki İBS'li kadınlarda anksiyete semptomları daha belirgin, hastalığa özgü yaşam kalitesi ise daha düşük bulunurken, sağlık kaygısı düzeyleri sağlıklı kadınlarla benzerdi. Bu bulgular, İBS'nin değerlendirilmesi ve yönetiminde psikolojik iyilik hâlinin göz önünde bulundurulmasının önemini ortaya koymakta ve multidisipliner bir yaklaşımın gerekliliğini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: İrritabl bağırsak sendromu, Anksiyete, Sağlık kaygısı, Yaşam kalitesi, Bağırsak-beyin etkileşimi.

ABSTRACT

Objective: Irritable bowel syndrome (IBS) is a disorder of gut–brain interaction in which psychological factors are considered to play an important role in determining symptom severity and disease-specific quality of life. This study investigated anxiety symptoms, health anxiety, and disease-specific quality of life in women of reproductive age with IBS and compared the findings with those obtained from healthy women.

Materials and Methods: A total of 100 women were enrolled in this cross-sectional case–control study, including 50 patients who met the Rome IV diagnostic criteria for IBS and 50 healthy volunteers. Anxiety symptoms, health anxiety, and disease-specific quality of life were assessed using the Beck Anxiety Inventory (BAI), the Health Anxiety Inventory (HAI), and the Irritable Bowel Syndrome Quality of Life (IBS-QoL) questionnaire, respectively. Clinical characteristics and questionnaire scores were compared between the study groups using appropriate statistical methods.

Results: The IBS and control groups were comparable with regard to age (p=0.120). Smoking and a history of psychiatric disorders were more frequent among participants with IBS than among healthy controls (p=0.041 and p=0.031, respectively). While HAI scores were similar between the groups (p=0.284), women with IBS demonstrated significantly higher BAI scores (p=0.001). In addition, IBS-QoL scores indicated a marked deterioration in disease-specific quality of life in the IBS group compared with the control group (p<0.001).

Discussion and Conclusion: Among women of reproductive age, IBS was associated with greater anxiety symptom severity and reduced disease-specific quality of life, while health anxiety remained comparable to that of healthy women. These findings highlight the importance of considering psychological well-being during the clinical evaluation of IBS and support a multidisciplinary approach to patient management.

Keywords: Irritable bowel syndrome, Anxiety, Health anxiety, Quality of life, Gut–brain interaction.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Fatma Zehra Ağan, Harran University, Medical Faculty, Şanlıurfa, Turkey, fzcagan@gmail.com, 0000-0002-3784-8553

Atıf /Cite: Uyanıkoglu A, Keskin C, Ağan FZ. Üreme Çağındaki İrritabl Bağırsak Sendromlu Kadınlarda Anksiyete Belirtileri, Sağlık Kaygısı ve Yaşam Kalitesi: Bir Vaka-Kontrol Çalışması. Mehes Journal. 2026Sep22;4(3):1–9. doi:10.5281/zenodo.22900707

The journal is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).

GİRİŞ

İrritabl bağırsak sendromu (İBS), bağırsak-beyin etkileşiminin en yaygın bozukluklarından biridir ve bağırsak alışkanlıklarındaki değişikliklerle ilişkili tekrarlayan karın ağrısı ile tanımlanır. Bu durum yaşamı tehdit etmese de, kronik ve dalgalı seyri, günlük işlevselliği, sağlıkla ilgili yaşam kalitesini ve iş verimliliğini azaltarak etkilenen bireyler üzerinde önemli bir yük oluşturmaktadır. İBS, yüksek prevalansı ve sık sağlık hizmeti kullanımına yol açması nedeniyle sağlık sistemleri üzerinde önemli bir yük oluşturmaktadır(1, 2).

İBS'nin patogenezi karmaşıktır ve birden fazla biyolojik ve psikososyal mekanizmanın etkileşimini içerir. Artan kanıtlar, bağırsak-beyin ekseni olarak adlandırılan gastrointestinal sistem ile merkezi sinir sistemi arasındaki çift yönlü sinyalleşmenin bozulmasının, anormal gastrointestinal motilite, visseral aşırı duyarlılık, immün disregülasyon ve değişmiş merkezi ağrı işleme gelişiminde önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Bu bozuklukların sadece gastrointestinal semptomları değil, aynı zamanda hastaların hastalığa karşı duygusal ve davranışsal tepkilerini de etkilediği düşünülmektedir (3, 4).

İBS'ye sıklıkla psikolojik belirtiler ve psikiyatrik komorbiditeler eşlik etmekte olup, bu ilişki son yıllarda klinik araştırmaların önemli odak noktalarından biri hâline gelmiştir. Anksiyete ve depresyon, genel popülasyona göre İBS'li hastalarda daha sık görülür ve her iki durum da artan semptom yükü, daha fazla sağlık hizmeti kullanımı ve yaşam kalitesinde azalma ile ilişkilendirilmiştir (5, 6). Dahası, anksiyete, visseral ağrı algısını artırabilir, başa çıkma davranışlarını değiştirebilir ve İBS'nin günlük yaşam üzerindeki genel etkisini artırabilir; bu da psikolojik faktörlerin basit bir eşlik eden hastalık olmaktan ziyade hastalığın ortaya çıkmasında aktif bir rol oynadığını düşündürmektedir (7, 8).

İBS, özellikle hormonal dalgalanmaların bağırsak-beyin ekseni yoluyla gastrointestinal fizyolojiyi ve stresle ilgili yanıtları etkileyebildiği üreme çağındaki kadınları ağırlıklı olarak etkiler (9). İBS'nin psikolojik boyutlarının giderek daha fazla kabul görmesine rağmen, bu özel hasta popülasyonunda anksiyete semptomlarını, sağlık kaygısını ve hastalığa özgü yaşam kalitesini eş zamanlı olarak değerlendiren nispeten az sayıda çalışma bulunmaktadır.

Bu değerlendirmeler ışığında, bu çalışma, İBS'li üreme çağındaki kadınlarda anksiyete semptomlarını, sağlık kaygısını ve hastalığa özgü yaşam kalitesini araştırmak ve bu sonuçları sağlıklı kadınların sonuçlarıyla karşılaştırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Hipotezimiz, İBS'li kadınların daha yüksek anksiyete semptom şiddetine ve daha düşük hastalığa özgü

yaşam kalitesine sahip olacağı, sağlık kaygısının ise gruplar arasında aynı ölçüde farklılık göstermeyeceği yönündeydi.

MATERYAL VE METOD

Çalışma Tasarımı

Mart 2026 ile Haziran 2026 tarihleri arasında Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Gastroenteroloji ve İç Hastalıkları polikliniklerinde (Şanlıurfa, Türkiye) kesitsel bir vaka-kontrol çalışması yapıldı. Çalışma protokolü, Harran Üniversitesi Klinik Araştırma Etik Kurulu'ndan onay almıştır (Onay No. 26.03.62; 9 Mart 2026). Çalışma, Helsinki Bildirgesi prensiplerine uygun olarak gerçekleştirilmiş olup, tüm katılımcılar çalışmaya katılmadan önce yazılı bilgilendirilmiş onam vermişlerdir.

Katılımcılar

Çalışmaya, Roma IV tanı kriterlerine göre İBS tanısı konmuş ardışık 50 kadın dahil edildi. Kontrol grubu, kronik gastrointestinal şikayet öyküsü veya önceden teşhis edilmiş gastrointestinal hastalığı olmayan, 18-55 yaş arası 50 sağlıklı kadından oluşturuldu

İnflamatuvar bağırsak hastalığı, mikroskopik kolit, çölyak hastalığı, gastrointestinal malignite, kontrol altına alınmamış sistemik rahatsızlıklar (kardiyovasküler, endokrin, romatolojik veya kronik böbrek hastalıkları dahil), ciddi psikiyatrik hastalık, gebelik, emzirme, bilişsel işlev bozukluğu olan veya çalışma anketlerini bağımsız olarak tamamlayamayan katılımcılar çalışmadan çıkarıldı.

Klinik ve Anket Değerlendirmesi

Tüm katılımcılar için yaş, sigara içme durumu ve önceki psikiyatrik bozukluklar dahil olmak üzere demografik ve klinik bilgiler kaydedildi. Anksiyete semptomları, anksiyete semptomlarının şiddetini ölçen, 21 maddelik Beck Anksiyete Envanteri (BAI) kullanılarak değerlendirildi. BAI'nin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirliği daha önce gösterilmiştir (17); daha yüksek toplam puanlar daha fazla anksiyete şiddetini göstermektedir. Sağlık anksiyetesi, sağlık ve hastalıkla ilgili endişeleri ve yaygın bedensel duyumları ciddi hastalık göstergeleri olarak yorumlama eğilimini değerlendiren Sağlık Anksiyetesi Envanteri (HAI) kullanılarak değerlendirildi. HAI'nin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu daha önce gösterilmiştir (18). Hastalığa özgü yaşam kalitesi, İrritabl Bağırsak Sendromu Yaşam Kalitesi (IBS-QoL) anketi kullanılarak ölçüldü. Türkçe IBS-QoL'un psikometrik özellikleri daha önce değerlendirilmiş ve ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğu gösterilmiştir (19). Bu anket, İBS'nin günlük yaşamın farklı alanları

üzerindeki etkilerini değerlendiren 34 maddeden oluşmaktadır. Daha yüksek puanlar, hastalığa özgü yaşam kalitesinin daha düşük olduğunu göstermektedir.

İstatistiksel Analiz

İstatistiksel analizler, IBM SPSS Statistics for Windows, sürüm 26.0 (IBM Corp., Armonk, NY, ABD) kullanılarak gerçekleştirildi. Veri dağılımı, Shapiro-Wilk normallik testi ile birlikte görsel yöntemler kullanılarak incelendi. Sürekli veriler, değişkenlerin dağılımına bağlı olarak ortalama ± standart sapma (SD) veya medyan ve çeyrekler arası aralık (IQR) olarak raporlanırken, kategorik veriler sayılar ve yüzdeler olarak sunuldu. Grup karşılaştırmaları, normal dağılıma sahip sürekli değişkenler için bağımsız örneklem t testi ve normal dağılıma sahip olmayan değişkenler için Mann-Whitney U testi kullanılarak yapıldı. Kategorik değişkenler arasındaki ilişkiler, beklenen hücre frekanslarına bağlı olarak ki-kare testi veya Fisher'ın kesin testi kullanılarak incelendi. İstatistiksel anlamlılık, iki taraflı p değeri <0,05 olarak belirlendi. Örneklem büyüklüğünün yeterliliğini değerlendirmek amacıyla, çalışmanın temel sonuç değişkenlerinden biri olan Beck Anksiyete Envanteri (BAI) puanları esas alınarak etki büyüklüğü hesaplandı. İBS ve kontrol gruplarında gözlenen ortalama ve standart sapmalar (sırasıyla 25,06 ± 9,45 ve 13,26 ± 10,84) kullanılarak standartlaştırılmış etki büyüklüğü (Cohen's d) 1,16 olarak hesaplandı. İki bağımsız grup için α=0,05 ve %80 güç düzeyinde yapılan hesaplamada, bu etki büyüklüğünü saptamak için gereken minimum örneklem büyüklüğü yaklaşık 26 kişi (grup başına 13 kişi) olarak bulundu. Çalışmaya dahil edilen toplam 100 katılımcının (grup başına 50 kişi) bu gereksinimi karşıladığı görüldü.

BULGULAR

Çalışma kohortu, İBS grubunda 50 ve kontrol grubunda 50 olmak üzere toplam 100 kadından oluşturuldu. İBS ve kontrol grupları arasında yaş açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulundu. İBS grubunda medyan yaş 32,5 yıl (ÇAA: 18), kontrol grubunda ise 23,0 yıl (ÇAA: 14) idi (Mann-Whitney U=766,5; Z=-3,338; p=0,001).

Psikiyatrik bozukluk öyküsünün görülme sıklığı, İBS grubunda kontrol grubuna kıyasla daha yüksekti (%18 [n=9] ve %8 [n=4]). Benzer şekilde, sigara kullanımı İBS grubunda (%22) kontrol grubuna (%12) göre daha yaygındı. Tablo 1, katılımcıların demografik ve klinik özelliklerini özetlemektedir.

Tablo 1. Çalışma Popülasyonunun Demografik ve Klinik Özellikleri

Değişken	İBS (n=50)	Kontrol(n=50)	p değeri
Yaş (yıl), medyan ± (ÇAA)	32,5 (18)	23,0 (14)	=0, 001
Psikiyatrik bozukluk, n (%)	9 (18,0)	4 (8,0)	= 0,031
Sigara kullanımı, n (%)	11 (22.0)	6 (12.0)	=0.041

İBS: İrritabıl barsak sendromu, ÇAA: Çeyrekler arası aralık.

Tablo 2, çalışma grupları arasında kaygı ile ilgili ölçümlerin ve hastalığa özgü yaşam kalitesinin karşılaştırmasını sunmaktadır. HAI kullanılarak değerlendirilen sağlık kaygısı, İBS'li kadınlar ve sağlıklı kontrol grubunda benzerdi (35,44 ± 8,81'e karşı 33,36 ± 7,35, p = 0,284). Buna karşılık, İBS grubu, kontrol grubuna göre anlamlı derecede daha yüksek kaygı semptom şiddeti ve daha yüksek BAI puanları gösterdi (25,06 ± 9,45'e karşı 13,26 ± 10,84, p = 0,001). İBS'li kadınlarda hastalığa özgü yaşam kalitesi, kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde daha düşüktü ve bu durum daha yüksek IBS-QoL puanları ile ortaya konuldu (98,30 ± 22,36 vs. 37,82 ± 6,64; p < 0,001). Genel olarak, İBS, artmış kaygı semptomları ve daha düşük hastalığa özgü yaşam kalitesi ile ilişkiliydi, oysa sağlık kaygısı iki grup arasında karşılaştırılabilir düzeyde kaldı.

Tablo 2. İrritabl Bağırsak Sendromlu Kadınlar ve Sağlıklı Kontrol Grubundaki Kadınlar Arasında Kaygı, Sağlık Kaygısı ve Yaşam Kalitesi Puanlarının Karşılaştırılması

Değişken	İBS (n=50)	Kontrol (n=50)	p değeri
Sağlık Anksiyetesi Envanteri	35.44 ± 8.81	33.36 ± 7.35	p=0.284
Beck Anksiyete Envanteri	25.06 ± 9.45	13.26 ± 10.84	p=0.001
İrritabl Bağırsak Sendromu Yaşam Kalitesi	98.30 ± 22.36	37.82 ± 6.64	<0.001

İBS: İrritabıl barsak sendromu

TARTIŞMA

Bu çalışmada, üreme çağındaki İBS'li kadınların sağlıklı kadınlara kıyasla daha belirgin psikolojik yük taşıdığı ortaya konulmuştur. Sağlık kaygısı düzeyleri iki grup arasında benzer bulunmasına karşın, İBS grubunda kaygı belirtilerinin daha şiddetli olduğu ve hastalığa özgü yaşam kalitesinin anlamlı düzeyde daha düşük olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra, psikiyatrik bozukluk öyküsü ile sigara kullanımının İBS'li kadınlarda daha sık görülmesi, hastalığın yalnızca gastrointestinal yakınmalarla sınırlı olmadığını, psikolojik ve davranışsal etmenlerle de yakından ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

Çalışmamızda İBS grubunda belirlenen yüksek kaygı düzeyleri, İBS'nin günümüzde bağırsak-beyin etkileşimi bozukluğu olarak kabul edilen patofizyolojik yapısıyla uyumludur. Güncel yaklaşımlar, İBS'yi yalnızca gastrointestinal sistemi etkileyen bir hastalık olarak değil; sinir sistemi, endokrin mekanizmalar, immün yanıt ve psikososyal faktörlerin birlikte rol oynadığı

çok boyutlu bir klinik tablo olarak değerlendirmektedir (13). Benzer şekilde, Roma IV kriterlerinde de gastrointestinal sistem ile merkezi sinir sistemi arasındaki çift yönlü iletişimde meydana gelen bozulmanın hastalığın temel mekanizmalarından biri olduğu vurgulanmaktadır (14). Bu doğrultuda, kaygının visseral duyarlılığı artırması, semptomların daha yoğun algılanmasına neden olması ve kronik yakınmalarla baş etme kapasitesini olumsuz etkilemesi, İBS belirtilerinin sürmesine katkıda bulunabilir. Bu nedenle, İBS'li hastaların değerlendirilmesinde yalnızca gastrointestinal semptomların değil, psikolojik durumun da rutin olarak göz önünde bulundurulmasının hasta yönetimine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

İBS'li kadınlarda hastalığa özgü yaşam kalitesinin belirgin düzeyde azaldığı saptanmıştır. Her ne kadar İBS mortalite artışı ile ilişkili bir hastalık olmasa da, kronik ve tekrarlayıcı semptomları bireylerin iş yaşamını, sosyal ilişkilerini, duygusal iyilik hâlini ve günlük yaşam aktivitelerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi günümüzde İBS tedavisinin temel hedeflerinden biri olarak kabul edilmektedir (15). Önceki çalışmalar, gastrointestinal sisteme yönelik kaygının ve somatik semptom yükünün, bu hasta grubunda yaşam kalitesindeki bozulmanın başlıca belirleyicileri arasında yer aldığını göstermektedir (16). Ayrıca, psikolojik sıkıntının yaşam kalitesini gastrointestinal semptomların şiddetinden bağımsız olarak da olumsuz etkileyebileceği bildirilmiştir (17). Çalışmamızdan elde edilen bulgular bu verileri desteklemekte olup, İBS'nin etkili yönetiminde yalnızca fiziksel semptomların kontrol altına alınmasının yeterli olmadığını, aynı zamanda hastaların psikolojik iyilik hâlinin de değerlendirilmesi ve desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmamızın dikkat çekici bulgularından biri, İBS'li kadınlarda kaygı semptomlarının sağlıklı kontrollere kıyasla belirgin olarak daha yüksek olmasına karşın, sağlık kaygısı düzeylerinin gruplar arasında anlamlı farklılık göstermemesiydi. Bu durum, genel kaygı ile sağlık kaygısının İBS'li bireylerde birbirinden farklı psikolojik süreçleri yansıtabileceğini düşündürmektedir. Sağlık kaygısının ortaya çıkmasında, yalnızca İBS varlığının değil, bireyin hastalığa ilişkin inançları, semptomları algılama ve yorumlama biçimi ile baş etme stratejileri gibi bilişsel ve davranışsal özelliklerin de etkili olabileceği öne sürülmektedir. Nitekim önceki çalışmalar da bu faktörlerin sağlık kaygısının gelişiminde önemli rol oynadığını bildirmiştir (18). Bu nedenle, sağlık kaygısı ile İBS arasındaki ilişkinin daha ayrıntılı olarak ortaya konulabilmesi

ve elde edilen bulguların farklı hasta gruplarında doğrulanabilmesi için daha geniş örneklemlerde yürütülecek prospektif çalışmalara gereksinim vardır.

Üreme çağındaki kadınların çalışmaya dahil edilmiş olması, bulguların klinik açıdan değerlendirilmesi bakımından önemli bir avantaj sağlamaktadır. Bu dönemde meydana gelen hormonal değişikliklerin bağırsak-beyin eksenini etkileyerek gastrointestinal fonksiyonlar, visseral duyarlılık ve strese verilen yanıt üzerinde rol oynayabileceği bilinmektedir. Bu nedenle, özellikle üreme çağındaki İBS'li kadınlarda psikolojik değerlendirmeye yer verilmesi klinik açıdan yararlı olabilir. Anksiyete belirtilerinin erken dönemde belirlenmesi ve uygun psikolojik desteğin multidisipliner tedavi yaklaşımına entegre edilmesi, hasta merkezli sonuçların yanı sıra hastalığa özgü yaşam kalitesinin iyileştirilmesine katkı sağlayabilir (19).

Çalışmamızın bulguları bazı sınırlılıklar göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir. Öncelikle, kesitsel çalışma tasarımı nedeniyle psikolojik değişkenler ile İBS arasındaki ilişkinin nedensel yönü ortaya konulamamaktadır. Ayrıca, örneklem büyüklüğünün görece sınırlı olması ve katılımcıların tek bir üçüncü basamak sağlık merkezinden seçilmiş olması, sonuçların farklı popülasyonlara genellenmesini sınırlandırabilir. Bir diğer sınırlılık, yaş, psikiyatrik bozukluk öyküsü ve sigara kullanımı gibi potansiyel karıştırıcı faktörlerin tüm sonuçlar için kapsamlı biçimde kontrol edilememiş olmasıdır. Bu nedenle, gözlenen ilişkilerde artık karıştırıcılık etkisi bulunabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca, psikolojik değerlendirmelerin öz bildirim esasına dayanan ölçeklerle yapılmış olması raporlama yanlılığına neden olabilir. Bu bulguların daha geniş örneklemlerde ve potansiyel karıştırıcıların daha kapsamlı şekilde kontrol edildiği prospektif çalışmalarla doğrulanması gerekmektedir. Buna karşın, sağlıklı bir kontrol grubunun çalışmaya dahil edilmesi ve anksiyete belirtileri, sağlık kaygısı ile hastalığa özgü yaşam kalitesinin aynı örneklemde eş zamanlı olarak incelenmesi araştırmanın başlıca güçlü yönlerindendir.

SONUÇ

Üreme çağındaki kadınlarda İBS, artmış anksiyete semptomları ve hastalığa özgü yaşam kalitesinde azalma ile ilişkilendirilirken, sağlık kaygısı sağlıklı kadınlarda gözlemlenenle karşılaştırılabilir düzeydeydi. Bu bulgular, hastalığın hem psikolojik hem de gastrointestinal yönlerinin ele alınması gerekliliğini güçlendirmekte ve çok disiplinli, biyopsikososyal stratejilerin rutin klinik uygulamaya dahil edilmesini desteklemektedir.

Bilimsel Sorumluluk Beyanı

Yazarlar; çalışmanın tasarımı, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması, makalenin yazımı, içeriğin bilimsel açıdan hazırlanması ve gözden geçirilmesi ile makalenin son hâlinin onaylanması dâhil olmak üzere çalışmanın bilimsel içeriğinden sorumlu olduklarını beyan ederler.

Etik Kurul Onayı ve Katılımcı Onamı

Çalışma protokolü Harran Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (Karar No: 26.03.62, Tarih: 09.03.2026). Araştırma, Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Yazar Katkıları

Ahmet Uyanıkoğlu / Ceylan Keskin / Fatma Zehra Ağan; yazım/hipotez oluşturma, yazım/hipotez oluşturma, yazım/hipotez oluşturma.

Finansal Destek

Yazarlar bu çalışmanın herhangi bir finansal destek almadığını beyan etmişlerdir.

KAYNAKÇA

1. Bonetto S, Fagoonee S, Battaglia E, Grassini M, Saracco GM, Pellicano R. Recent advances in the treatment of irritable bowel syndrome. Pol Arch Intern Med 2021;131:709-715.
2. Lovell RM, Ford AC. Global prevalence of and risk factors for irritable bowel syndrome: a meta-analysis. Clin Gastroenterol Hepatol 2012;10:712-721.e4.
3. Cindoglu C, Uyanikoglu A, Sari S, Ozkutlu M, Erel O. Thiol-disulfide homeostasis in irritable bowel syndrome. Eur Rev Med Pharmacol Sci 2023;27:10569-10576.
4. Mayer EA, Tillisch K. The brain-gut axis in abdominal pain syndromes. Annu Rev Med 2011;62:381-396.
5. Fond G, Loundou A, Hamdani N, et al. Anxiety and depression comorbidities in irritable bowel syndrome: a systematic review and meta-analysis. Eur Arch Psychiatry Clin Neurosci 2014;264:651-660.
6. Zamani M, Alizadeh-Tabari S, Zamani V. Prevalence of anxiety and depression in patients with irritable bowel syndrome: a systematic review and meta-analysis. Aliment Pharmacol Ther 2019;50:132-143.
7. Canavan C, West J, Card T. The epidemiology of irritable bowel syndrome. Clin Epidemiol 2014;6:71-80.
8. Cassar GE, Youssef GJ, Knowles S, Moulding R, Austin DW. Health-related quality of life in irritable bowel syndrome: a systematic review and meta-analysis. Gastroenterol Nurs 2020;43:E102-E122.
9. Mulak A, Taché Y, Larauche M. Sex hormones in the modulation of irritable bowel syndrome. World J Gastroenterol 2014;20:2433-2448.
10. Ulusoy M, Şahin NH, Erkmen H. Turkish version of the Beck Anxiety Inventory: Psychometric Properties. J Cogn Psychother. 1998;12(2):163-172.
11. Aydemir Ö, Kirpınar İ, Satı T, Uykur B, Cengisiz C. Reliability and validity of the Turkish version of the Health Anxiety Inventory. Nöropsikiyatri Arşivi. 2013;50(4):325-331. doi:10.4274/npa.y6383.
12. Uran BNO, Karadakovan A, Vardar R, Bor S. Psychometric Properties of the Irritable Bowel Syndrome Quality of Life Scale in Turkey. J Hepatol Gastrointest Dis. 2016;2:137. doi:10.4172/2475-3181.1000137.
13. Lacy BE, Pimentel M, Brenner DM, et al. ACG clinical guideline: management of irritable bowel syndrome. Am J Gastroenterol 2021;116:17-44.
14. Vasant DH, Paine PA, Black CJ, et al. British Society of Gastroenterology guidelines on the management of irritable bowel syndrome. Gut 2021;70:1214-1240.

15. Marano G, Traversi G, Pola R, Gasbarrini A, Gaetani E, Mazza M. Irritable bowel syndrome: a hallmark of psychological distress in women? Life (Basel) 2025;15:277.
16. Trindade IA, Melchior C, Törnblom H, Simrén M. Quality of life in irritable bowel syndrome: exploring mediating factors through structural equation modelling. J Psychosom Res 2022;159:110809.
17. Xie X, He J, Xu S, et al. Psychological factors may affect the quality of life in irritable bowel syndrome patients more than the gut itself? A multicenter cross-sectional study. JGH Open 2024;8:e13045.
18. Ekholm M, Krouwels M, Knittle K. Examining interactions of illness perceptions, avoidance behavior and patient status in predicting quality of life among people with irritable bowel syndrome. Health Psychol Behav Med 2024;12:2311986.
19. Pati GK, Kar C, Narayan J, et al. Irritable bowel syndrome and the menstrual cycle. Cureus 2021;13:e12692.